

УДК 378.011.3

© Тарарак Н. Г., Шевченко Н. О., 2024.

<https://orcid.org/0000-0001-5350-8594>

<https://orcid.org/0000-0001-6885-8466>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2024.56.09>

**Н. Г. Тарарак,
Н. О. Шевченко**

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ТА СПЕЦИФІКА ЇХНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ БЕЛЬГІЇ

У статті узагальнено зміст підготовки та визначено особливості роботи вихователів у бельгійських закладах дошкільної освіти. Установлено, що в Бельгії інтегрованою підготовкою вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкової школи займаються Вищі педагогічні коледжі, які озброюють майбутніх фахівців знаннями в галузі науки про освіту, медіа та комп'ютерними науками, іноземними мовами, математикою, природничими науками, знайомлять майбутніх вихователів ЗДО з особливостями організації музичного, фізичного, трудового та сімейного виховання дітей дошкільного віку.

Проведене дослідження свідчить, що у Бельгії існують чіткі критерії, котрі висуваються до вчителів-вихователів. Установлено, що ці критерії поділяються на універсальні та функціональні. До універсальних критеріїв відносяться: готовність вихователя приймати рішення і брати на себе відповідальність; вміння проявляти повагу при спілкуванні з іншими людьми, критично мислити, знаходити можливості як для розширення, так і підвищення професійних компетентностей, планувати та досягати намічених цілей, працювати в команді, адаптуватись до змінних вимог в галузі освіти, навчатися протягом всього життя; відповідальність. Провідними функціональними вимогами виступають: здатність вихователя керувати процесом навчання та розвитку, сприймати нові ідеї та дослідницькі проекти, співпрацювати з батьками, виступати носіями культури; наявність організаторських здібностей.

З'ясовано, що специфіка діяльності вихователів закладів дошкільної освіти Бельгії полягає в тому, що вони інтегрують в собі функції як вихователів, так і вчителів початкової школи.

У статті також визначено типи закладів дошкільної освіти, констатовано, що дошкільна освіта не є обов'язковою. Проведене дослідження свідчить, що до ЗДО приймаються діти від 3-х місяців і перебувають там до

6-ти років. Вихователі при роботі з дітьми дошкільного віку широко використовують індивідуальний підхід, який обов'язково погоджується з батьками дитини. Батькам постійно надається звіт про розвиток та успіхи їхньої дитини. В останній рік перебування дитини в закладі дошкільної освіти її готують до шкільного навчання.

Ключові слова: вчитель-вихователь, заклад дошкільної освіти, підготовка, зміст, критерії, вимоги, особливості, діяльність.

Tararak N. H., Shevchenko N. O. Training of educators and specifics of their work in preschool education institutions in Belgium. The article summarises the content of training and identifies the specifics of the work of educators in Belgian preschool education institutions. It has been established that in Belgium, the integrated training of preschool teachers and primary school teachers is carried out by Higher Pedagogical Colleges, which equip future specialists with knowledge in the field of education science, media and computer science, foreign languages, mathematics, natural sciences, and introduce future preschool teachers to the peculiarities of organising music, physical, labour and family education of preschool children.

The study shows that in Belgium there are clear criteria for teacher educators. It is established that these criteria are divided into universal and functional. The universal criteria include: the educator's willingness to make decisions and take responsibility; the ability to show respect when communicating with others, to think critically, to find opportunities to expand and improve professional competencies, to plan and achieve goals, to work in a team, to adapt to changing educational requirements, to be a lifelong learner; responsibility. The leading functional requirements are: the ability of the educator to manage the process of learning and development, to perceive new ideas and research projects, to cooperate with parents, to act as carriers of culture; organizational skills.

It has been found that the specificity of the activities of preschool teachers in Belgium is that they integrate the functions of both educators and primary school teachers.

The article also identifies the types of preschool education institutions and states that preschool education is not compulsory. The study shows that children from 3 months of age are admitted to preschool institutions and stay there until the age of 6. Educators widely use an individual approach when working with preschool children, which must be agreed with the child's parents. Parents are constantly provided with a report on their child's development and progress. In the last year of a child's stay in a preschool education institution, they are prepared for schooling.

Keywords: teacher-educator, preschool education institution, training, content, criteria, requirements, features, activities.

Вступ. Головною умовою, що сприяє забезпеченню якості дошкільної освіти, є підготовка творчих, високопрофесійних, конкурентоспроможних

фахівців. З огляду на це, український уряд і вчені постійно вивчають педагогічно цінний досвід, який накопичено європейськими країнами взагалі та Бельгією зокрема.

Інтерес до бельгійської системи освіти зумовлений тим, що саме Бельгія є однією із країн – засновниць Європейського Союзу, Брюссель – не тільки столиця Бельгії, але і одночасно столиця Євросоюзу. Саме в цій країні знаходяться Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Європи, штаб-квартира НАТО, а також штаб-квартири близько 2000 міжнародних організацій.

Вивчення науково-педагогічних джерел приводить до висновку, що питання теорії й практики підготовки вихователів закладів дошкільної освіти були проаналізовані в працях таких українських науковців, як: Г. Беленька, Н. Гавриш, І. Дичківська, Л. Зданевич, Н. Лисенко, Л. Пісоцька, Т. Танько, Н. Фроленкова та інші. Разом з тим, питання специфіки підготовки та змісту діяльності вихователів у ЗДО Бельгії залишилося поза увагою вчених.

Мета та завдання. Мета статті полягає в узагальненні змісту підготовки та визначенні особливостей роботи вихователів у бельгійських закладах дошкільної освіти.

Методи дослідження. У статті використано комплекс загальнонаукових методів (аналіз, узагальнення, порівняння, систематизація), що дозволило узагальнити зміст підготовки вчителів-вихователів та визначити особливості їхньої діяльності в закладах дошкільної освіти Бельгії.

Результати. Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що у квітні 1993 року парламент Бельгії прийняв поправку до Конституції, у відповідності з якою Бельгія перетворилась у федерацію трьох автономних регіонів – Фландрії, Валлонії і Брюсселя, а також трьох мовно-культурних об'єднань: Фламандського, Французького та Німецького.

З огляду на це, система освіти у Бельгії підпорядкована таким мовним, як фламандська, німецька та французька, які здійснюють фінансування та розвиток системи освіти взагалі та дошкільної зокрема.

Як і в інших країнах Західної Європи, більшість батьків проводить велику частину свого дня на роботі, і тому змушені відправляти свою дитину до дитячого садочка. Частина батьків приймає рішення залишити свою дитину з нянею, або з бабусею, що відбувається досить рідко. Найкращий вибір – віддати дитину до закладу дошкільної освіти, де дитину підготують до школи і їй буде більш легко переносити навантаження у майбутньому. Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить про те, що заклади дошкільної освіти у Бельгії існують двох видів – дитячі садочки та спеціальні ясельні групи, які відкриваються як державою, так і приватними особами.

До закладів дошкільної освіти приймаються діти з трьох місяців. Вони перебувають у цих закладах до двох з половиною років. Це групи денного перебування, які прирівнюються до дитячих ясел і в них виховується до 8 дітей. У цих групах створюється домашня атмосфера. Велику допомогу щодо пошуку груп для денного перебування дітей батькам надають різноманітні соціальні служби (Doshkilna osvita v Belhii, 2017).

Певну підготовку до школи діти отримують у громадських дитячих закладах, починаючи з 2,5 до 6 років. Особливості закладів дошкільної освіти Бельгії полягають у тому, що ці заклади інтегровані в школи. Такі заклади отримали назву шкіл для малюків. У цих закладах з дітьми постійно проводяться тематичні заняття, відбуваються різні заходи, велика частина часу присвячується іграм.

Вихователі при роботі з дошкільниками використовують індивідуальний підхід, котрий обговорюється з батьками дитини, які постійно отримують звіт про розвиток і успіхи своєї дитини. В останній рік перебування в закладі дошкільної освіти дитина готується до школи, здійснюється поступовий перехід до шкільного навчання.

У ЗДО державної форми власності навчання дитини відбувається фактично безкоштовно, а батьки оплачують тільки додаткові заходи, які регулярно проводяться для розвитку світогляду дитини. До додаткових заходів належать:

- відвідування дитячих спортивних комплексів;
- відвідування центрів культури;
- візити до історичних та художніх музеїв, спеціалізованих дитячих театрів;
- інші поїздки та екскурсії (Doshkilna osvita v Belhii, 2017).

Специфіка системи дошкільної освіти в Бельгії полягає у виборі індивідуального підходу до кожної маленької особистості. Якщо у процесі проведення бесіди та складання спеціальних тестів, психолог, який працює з цією дитиною, виявить у неї деякі психічні відхилення або затримку в розвитку, батькам одразу буде запропоновано віддати дитину у відповідний заклад, який працює з дітьми з особливими освітніми потребами.

Якщо такі відхилення відсутні, то для дитини батьки обирають відповідні напрями для розвитку, які їй сподобаються і будуть цікавими. До таких напрямів належать: спортивний; культурний; мовний; математичний; екологічний.

Заклади дошкільної освіти у Бельгії заохочують дитячу свободу і не докучають дітям постійним контролем. І дуже рано в них починається навчання. Освіта у Бельгії взагалі вважається кращою в Європі. В нашому традиційному розумінні закладів дошкільної освіти в цій країні не існує. Як уже було зазначено, діти до 2,5 років відвідують ясла, а з 2,5 років ідуть до школи. У цих своєрідних школах діти перебувають до 6 років і в основу їхнього навчання покладено наочність та образність, а не теоретичні знання.

Доцільно також наголосити на тому, що у Бельгії католицька церква є дуже впливовою, вона має свої заклади освіти, свої навчальні програми, свою релігійну складову. Освіта повністю фінансується державою. Будь-який рівень освіти у Бельгії можна отримати безкоштовно.

Також, як уже зазначалось, є і приватні заклади освіти, які використовують у своїй діяльності різноманітні педагогічні системи – С. Френе, Р. Штайнера, М. Монтесорі та ін. Для сімей, у яких є маленькі діти, передбачена державна допомога. У школах для малюків у групах перебуває не

більше 15 діточок. З цими дітьми постійно працює один вихователь та ще один вихователь, який допомагає, і вчитель фізкультури. Два рази на місяць обов'язково відбувається заняття з психологом, яке проводиться у вигляді гри та тестів.

Навчання проходить у невеликих групах від 3 до 5 чоловік, під час перерви діти перебувають на свіжому повітрі. У всіх закладах дошкільної освіти використовується єдина програма розвитку дитини через участь у грі, яка включає такі предмети, як: фізкультура, музична освіта, рідна мова, екологічні дослідження та основи математичних понять. Також діти постійно вивчають вірші та пісні.

Кожні три місяці вчитель-вихователь зустрічається з батьками та обговорює динаміку розвитку їхньої дитини. Розповідає батькам чим займалася їхня дитина протягом цього періоду, вислуховує пропозиції та побажання батьків.

Необхідно також наголосити на тому, що дуже багато часу діти проводять на свіжому повітрі не залежно від погоди, їх ніхто не розважає, вони розважаються один з одним. Спостерігає за ними один черговий вихователь. На дитячому майданчику збираються діти всіх класів школи для малюків, а інколи і початкової школи. Такий підхід сприяє вихованню у старших дітей поважного, турботливого ставлення до молодших.

Медичного персоналу в закладах дошкільної освіти немає, але всі вихователі можуть надати за потреби першу медичну допомогу. Дошкільна освіта у Бельгії не є обов'язковою, але дитина, якій виповнилося 5 років, повинна відвідати школу для малюків протягом 110 повних днів, або 220 днів при частковому відвідуванні. В іншому випадку при вступі до школи їй доведеться скласти лінгвістичний та інтелектуальний іспит.

На останньому році перебування дитини в школі для малюків її готують до навчання у звичайній школі. У кінці року Центр супроводу учнів вирішує наскільки кожен дошкільник готовий продовжувати своє навчання. Якщо все гаразд, тоді дитина продовжує навчання в першому класі. У випадку, коли

дитина не готова до навчання в школі, її залишають або ще на один рік у ЗДО, або переводять на домашнє навчання, або підбирають спеціальну освіту (Krystopchuk, 2022).

Як уже було зазначено, дошкільне навчання у Бельгії починається у віці 2,5 років. Батьки обирають, куди віддати в свою дитину – в католицьку школу чи міську. Взагалі, вважається, що рівень освіти у католицьких школах значно вищий. Основне завдання закладу дошкільної освіти полягає в тому, щоб розвивати когнітивні, комунікативні та творчі здібності дитини. Приблизно 90 відсотків дітей проходить дошкільну підготовку (Osvita v Belhii, n. d.).

Коли дитина досягає шести років, вона починає своє навчання у початковій школі. У кожному класі з дітьми працює один вихователь, який повинен проявляти до кожної дитини індивідуальний підхід. Дітям дошкільного віку також обов'язково прищеплюють охайність, уміння працювати в групі, проявляти повагу до своїх однолітків, бути відповідальним за виконану справу, розвивають нестандартне творче мислення, здібності приймати рішення, прагнення до самовдосконалення.

Зокрема, у країні прийнято національну систему кваліфікації, яка відповідає п'яти типам педагогічної кваліфікації, а саме:

- вихователь дошкільного закладу (працює з дітьми від 3-х до 6-ти років);
- вчитель початкової школи (охоплює учнів віком від 6 до 12 років);
- вчитель-предметник першого та другого циклів середньої школи (працює з дітьми від 12 до 16 років);
- учитель технічних та професійних предметів (вік учнів – 12-18 років);
- учитель-предметник для другого та третього циклів середньої школи (працює з учнями 15-18 років) (Soetaert & Van, Heule, 2008).

Доцільно звернути увагу на те, що педагогічну освіту в Бельгії можна здобути в закладах вищої освіти трьох рівнів. Перші три рівні кваліфікації – у Вищих педагогічних коледжах, тривалість навчання складає три роки. Четвертий рівень кваліфікації можна здобути у Вищих технічних інститутах

(термін навчання охоплює від 2 до 4 років), а кваліфікацію п'ятого рівня можна отримати в університетах (термін навчання складає 5 років).

Майбутні вихователі закладів дошкільної освіти вивчають такі предмети, як-от:

- науки про освіту (психологія, педагогіка, дидактика, історія освіти, практична педагогіка, дитяча психологія);
- медіа та комп'ютерне навчання;
- іноземні мови (французька, англійська, німецька);
- математика;
- природничі науки (інтегровані біологія, географія та історія);
- музичне виховання;
- сімейне виховання;
- праця;
- фізичне виховання (Soetaert & Van, Heule, 2008).

Майбутні вихователі закладів дошкільної освіти проходять обов'язкову практику під керівництвом досвідченого педагога. Як правило, практика, яка проводиться на першому курсі, складає 4 тижні, на другому – 8, а на третьому – 16 тижнів і проходить так: два тижні студенти навчаються, наступні два тижні – проходять практику в закладах дошкільної освіти (Soetaert & Van, Heule, 2008).

Разом з кваліфікацією вихователя, студенту, який успішно закінчив Вищий педагогічний коледж і який набрав 180 кредитів ECTS, присуджується ступінь бакалавра і кваліфікація вчителя початкової школи або вчителя-предметника першого та другого циклів середньої школи.

Система кредитів відбиває кількість лекційних, практичних занять, семінарів, лабораторних робіт, самостійної роботи, екзаменів та заліків за повний навчальний рік у ЗВО. І ця система кредитів враховує повне навантаження студентів, а не обмежується тільки аудиторними годинами.

Варто також звернути увагу на те, що у Бельгії існує система так званої «соціальної підтримки» для тих, хто не може здобувати професію протягом всього дня. Це освітні програми заочної форми навчання, які реалізуються у

Вищих технічних інститутах протягом чотирьох років навчання, як правило, у вечірній час або неробочі дні.

Від вихователя вимагається постійне набуття досвіду, прагнення до саморозвитку та самовдосконалення. Підготовка вихователів включає отримання педагогічних та дидактичних знань, набуття дослідницького та практичного досвіду.

У Бельгії підготовка кваліфікованих педагогічних кадрів передбачає навчання і виховання такого фахівця, який володіє професійною творчістю, організаційними та комунікаційними здібностями, глибокими професійними знаннями та високим рівнем компетентностей.

Виходячи з цього, державами Європейського союзу взагалі та Бельгією зокрема пропонується:

- переглянути професійний профіль вихователя з точки зору ефективності його діяльності;
- забезпечити постійний моніторинг якості педагогічної освіти;
- розробити єдині вимоги щодо компетентностей, якими повинен володіти вихователь;
- постійно здійснювати підвищення кваліфікації вихователів ЗДО (Sayer, 2009).

Як зазначено у щорічному звіті «Дослідження в галузі освіти та підготовка вчителів», у Бельгії постійно не вистачає кваліфікованих як вчителів, так і вихователів закладів дошкільної освіти. Серед головних причин фахівці називають такі: складнощі щодо заохочення кращих випускників шкіл до педагогічної професії; пізній вихід вчителів-вихователів на пенсію; низький відсоток кваліфікованих кадрів серед студентів (Sayer, 2009).

З огляду на це, уряд пропонує такі шляхи підвищення престижу педагогічних працівників, як:

- введення обов'язкових вступних іспитів для абітурієнтів, які надалі планують займатися педагогічною діяльністю;
- здійснення підготовки вихователів ЗДО у закладах вищої освіти;

- вдосконалення програм підготовки педагогічних кадрів, приділення більшої уваги вивченню дидактики, керівництву освітою, мультикультурній освіті;
- введення програм магістерської підготовки в галузі дошкільної освіти;
- чітке окреслення шляхів кар'єрного зростання вчителів-вихователів (Tararak, 2023; Topuzov, 2017; Soetaert & Van, Heule, 2008).

Як свідчить проведене дослідження, забезпечення якості в системі вищої педагогічної освіти відбувається за допомогою:

- внутрішнього моніторингу оцінки якості;
- зовнішньої оцінки кожної освітньої програми;
- постійного реформування освітньої галузі, яке спрямоване на покращення якості освіти (Tararak, 2023; Topuzov, 2017; Soetaert & Van, Heule, 2008).

Взагалі, у Бельгії розроблені чіткі критерії, які висуваються до вчителя-вихователя, і їх поділено на універсальні та функціональні. До універсальних критеріїв належать:

- готовність приймати рішення та брати на себе відповідальність;
- вміння проявляти повагу при спілкуванні з іншими людьми;
- вміння критично мислити;
- вміння знаходити можливості для розширення і підвищення професійних компетентностей;
- вміння планувати та досягати намічених цілей;
- вміння працювати в команді;
- відповідальність;
- вміння адаптуватись до змінних вимог у галузі освіти;
- вміння навчатися протягом всього життя (Soetaert & Van, Heule, 2008).

До провідних функціональних вимог вихователя належать:

- здатність керувати процесом навчання та розвитку;
- наявність організаторських здібностей;
- здатність до сприйняття нових ідей та дослідницьких проєктів;

- здатність співпрацювати з батьками;
- здатність виступати носієм культури (Soetaert & Van, Heule, 2008).

Вихователь у відповідності до загальноєвропейських рекомендацій з освіти, також обов'язково повинен володіти мовною компетентністю, яка повинна бути спрямована на отримання дітьми таких навичок, що допомогли б їм у різних мовних ситуаціях, як-от:

- писати тексти;
- сприймати мову на слух;
- висловлювати власну думку;
- сприймати написаний текст тощо (Sayer, 2009).

Обговорення. Для схарактеризованих нами змісту підготовки вихователів ЗДО Бельгії та особливостей їхньої діяльності простежується співзвучність отриманих результатів з висновками українських дослідників (Т. Кристопчук (Krystopchuk, 2022), Л. Козак (Kozak, 2017), Л. Зданевич, Л. Пісоцька, Н. Фроленкова (Zdanevych, Pisotska & Frolenkova, 2021), Т. Логвиненко, М. Клим (Lohvynenko & Klym, 2021)), а саме: перегляд професійних стандартів підготовки вихователів з точки зору ефективності їхньої діяльності; забезпечення постійного моніторингу якості педагогічної освіти; розробка єдиних вимог щодо компетентностей, якими повинен володіти вихователь; постійне підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти; посилення вимог щодо відбору вступників та вдосконалення програм навчання на дошкільних відділеннях.

Висновки. Отже, підготовка вихователів для закладів дошкільної освіти Бельгії здійснюється у Вищих педагогічних коледжах. Майбутні вихователі вивчають науки про освіту, медіа та комп'ютерні науки, іноземні мови, математику, природничі науки, знайомляться з особливостями організації музичного, фізичного, трудового та сімейного виховання дітей дошкільного віку. Установлено, що специфіка їхньої діяльності полягає в тому, що вони інтегрують в собі функції як вихователів, так і вчителів початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА:

- Sayer, J. European perspectives of teacher education and training. In: *Policy and Politics in Teacher Education*. Milton Park, Abingdon, 2009, pp. 155-167.
- Soetaert, R., Van, Heule K. Teacher Education in Belgium. In: *Teacher Education in Europe: Evaluation and Perspectives*. Brussels/Osnabruck: European Commission, 2008, pp. 22-43.
- Дошкільна освіта в Бельгії, 2017. URL: <https://migranty.com/news/163>
- Криstopчук Т. Підготовка вчителів-вихователів до роботи з дітьми з особливими виховними та освітніми потребами: зарубіжний досвід. *Молодь і ринок*. 2022, № 1 (199), С. 28-33.
- Освіта в Бельгії. URL: <http://fedorchenko.ho.ua/b/1.html>
- Логвиненко Т., Клим М. Становлення та розвиток інклюзивної освіти в Австрії та Бельгії: законодавчий та організаційний аспекти. *Молодь і ринок*. 2021. №10 (196). С.36-40.
- Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3-4 (18-19). С. 235-251.
- Зданевич Л., Пісоцька Л., Фроленкова Н. Оцінка якості дошкільної освіти: національні та європейські стандарти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 37, Т. 2, 2021. С. 168-178.
- Топузов О. М. Якість вітчизняної освіти – шлях до європейських стандартів. *Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, Серія: Педагогіка*. 2017. No 1. С. 12-19.
- Тарарак Н. Г. Особливості підготовки кадрів дошкільного профілю у Німеччині. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2023. No 54. С. 99-108.

REFERENCES:

- Sayer, J. (2009). European perspectives of teacher education and training. In: *Policy and Politics in Teacher Education*. Milton Park, Abingdon, pp. 155-167.
- Soetaert, R. & Van, Heule K. (2008). Teacher Education in Belgium. In: *Teacher Education in Europe: Evaluation and Perspectives*. Brussels/Osnabruck: European Commission, pp. 22-43.
- Doshkilna osvita v Belhii (2017). [Preschool education in Belgium]. Retrived from: <https://migranty.com/news/163> (in Ukrainian).
- Krystopchuk, T. (2022). Pidhotovka vchyteliv-vykhovateliv do roboty z ditmy z osoblyvymy vykhovnymy ta osvithnimy potrebamy: zarubizhnyi dosvid. [Training of teacher educators to work with children with special educational needs: international experience]. *Molod i rynek*, № 1 (199), S. 28-33. (in Ukrainian).
- Osvita v Belhii. (n. d.) [Education in Belgium]. Retrived from: <http://fedorchenko.ho.ua/b/1.html> (in Ukrainian).
- Lohvynenko, T. & Klym, M. (2021). Stanovlennia ta rozvytok inkluzyvnoi osvity v Avstrii ta Belhii: zakonodavchyi ta orhanizatsiinyi aspekty. [Formation and development of inclusive education in Austria and Belgium: legislative and organisational aspects]. *Molod i rynek*. №10 (196). S.36-40. (in Ukrainian).
- Kozak, L. (2017). Suchasna doshkilna osvita: yevropeyskyi dosvid. [Modern preschool education: European experience]. *Osvitolohichnyi dyskurs*. № 3-4 (18-19). S. 235-251. (in Ukrainian).
- Zdanevych, L., Pisotska, L. & Frolenkova, N. (2021). Otsinka yakosti doshkilnoi osvity: natsionalni ta yevropeyski standarty. [Assessment of the quality of preschool education: national and European standards]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 37, T. 2. S. 168-178. (in Ukrainian).
- Topuzov, O. M. (2017). Yakist vitchyznianoi osvity – shliakh do yevropeyskykh standartiv. [Quality of national education - the way to European standards]. *Humanitarnyi visnyk Poltavskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu imeni Yuriiia Kondratiuka, Seria: Pedagogika*. No 1. S. 12-19. (in Ukrainian).

Tararak, N. H. (2023). Osoblyvosti pidhotovky kadriv doshkilnoho profilu u Nimechchyni. [Peculiarities of preschool personnel training in Germany]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. No 54. S. 99-108. (in Ukrainian).

Інформація про авторів:

Information about the authors:

Тарарак Наталія Григорівна:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5350-8594>, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна 61166

e-mail: dochfak_hnpu@gmail.com

Tararak Nataliya Hryhorivna:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5350-8594>, Doctor of pedagogical sciences, Professor, Head of the Department of Theory, Technologies and Methods of Preschool Education, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61166

e-mail: dochfak_hnpu@gmail.com

Шевченко Надія Олександрівна:

ORCID: 0000-0001-6885-8466, доцент кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; м. Харків, вул. Валентинівська, 2, Україна, 61166.

e-mail: n0678102030@gmail.com

Shevchenko Nadiia Oleksandrivna,

ORCID: 0000-0003-4073-1329, Docent at the Department of Theory, Technologies and Methodologies of Preschool Education, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, Valentynivska str., 2, Ukraine, 61166.

e-mail: n0678102030@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Тарарак Н. Г., Шевченко Н. О. Підготовка вихователів та специфіка їхньої діяльності в закладах дошкільної освіти Бельгії. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2024. № 56. С. 129-141.

DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2024.56.09>

Дата надходження статті до редакції: 21.04.2024

Стаття прийнята до друку: 03.05.2024